

Politicorvm Libri Decem

Contzen, Adam

Colonia, [1621]

Cap. XXXVIII. Sectarios nostri temporis concilium habere non posse.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95437](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95437)

Omissione
Synodi res-
pon. Hollan-
die patitur.

animi coguntur videre. Quapropter, nulla ex re tantam ia-
cturam in hisce regionibus patiuntur reformata Ecclesia, at-
que ex dilatione Synodi Nationalis, quæ iam ultra annum
quoque vigesimum differtur: cum maximâ, neque vili ver-
bis exprimenda iactura reformata religionis, & Ecclesiarum
in hisce regionibus, neque exigua cum debilitatione status i-
stius Reipublicæ, ad cuius conseruationem plurimum refert, vt
in doctrina reformata Religionis, & regimine Ecclesiarum in
hisce regionibus certus aliquis & generalis constituatur, ser-
ueturque tenor, quod quidem absque ope huiusmodi Synodo-
rum Nationalium fieri non potest. Accedit; quod ea nunc sit
Ecclesiarum in hisce regionibus constitutio, vt non ex solis il-
lis quinque Articulis à Remonstrantibus exhibitis difficultates
orte sint, sed quod insuper quoque à varijs Ecclesiarum pasto-
ribus defendantur, & proponantur tum aperte pro suggestu,
tum editis in lucem libris, varia & diuersa noua dogmata,
de præcipuis capitibus Religionis nostræ Christianæ, cuiusmo-
di sunt. De plena satisfactione IESU CHRISTI pro no-
stris peccatis. De iustificatione hominis coram DEO. De
fide salutifica, de peccato originali, de certitudine salutis, de
perfectione hominis in hac vita. Denique aliis pluribus,
quanos consensum ex diametro pugnant cum verbo DEI, &
Catholica doctrina omnium Ecclesiarum reformatarum,
quemadmodum videre illud est inter cætera ex edita typis de-
claratione Adolphi venatoris Alemariæ degentis. Adeo vt
quinque istis Articulis non contineantur, vel omnia vel præci-
pua capita, de quibus hodie inter Ecclesiarum ministros in his-
ce regionibus disceptatur. Quapropter in primis necessarium
est, vt tempestiue ope Nationalis Synodi istiusmodi controuer-
sias tollantur, similesque alia præueniantur, vt ne earum cau-
sa Ecclesia communes harum regionum disceptantur, & schis-
mate diuellantur.

CAPVT XXXVIII.

*Sectarios nostri temporis Concilium Ge-
nerale habere non pos-
se.*

Synodus No-
natorum in-
uicilis.

§. 1. **N**ON posse Synodum inter Calvinistas, &
Lutheranos institui, argumentis certissimis
libro de vnione, & Synodo Euangelicorum demon-
strauit cap. 8. & sequentibus. Habeoque consentien-
tes non modo Lutheranos omnes, sed bonam etiam
partem Calvinianorum, atque ipsum adeo Pareum
et alios dñu recantantem, & sese refutantem, qui fas-
sus Spem Synodiprocul esse, pacemque Synodumque con-
tulit in Cretensium Aginetarumque dolos. Docui
etiam in Postcolloquio nullam Synodi fore vtilita-
tem, siue illa inter Calvinianos solos, siue Luthera-
nos instituat, quia nulla est eius Synodi auctoritas
nisi humana, semperque quibus decreta displicuerint,
negare poterunt; vera esse, clamare licebit: *Oracula*
Dei non esse hominum censuræ subijcienda. Suam interpre-
tationem, & priuatam instinctum omnibus Calui-
nians Concilij anteponunt, qui iam didicerunt à
Caluino, tot veterum Synodorum centurias conte-
mnere, & condemnare.

Nonatores
Concilia &
concedunt,
& negant.

§. 2. Curigitur Calvinianorum sententias nunc
pro Synodo, nunc contra Synodum produco? Cur
ipsi nunc pro Synodo, nunc contra Synodum loquū-
tur? Rationem suæ secum disensionis exquirere o-
porcebat, deinde cur eam ipsis domesticam pugnam
objicerem, à me rogandum erat.

Nunc vtrumque dicam. Synodum repudiant, nam
veterum Synodorum auctoritate se premi nolunt,
intelligunt suas opiniones sibi deferendas, lucra con-
tentioiarum concionum desperanda, famæ naufragi-
um subeundum, nisi præfata Concilia oppugnent.
Si præfatas Synodos tuerentur, nec ingenio suo scri-

pturas interuerterent, nec perfidiâ adulterarent, scri-
pturæ enim lectionem, & intellectionem de iudicio
grauissimo, de Senatu Ecclesiæ in Spiritu sancto con-
gregato acciperent; non de leuissimis opinionibus
suis dispungerent, & explicarent. *Fecundam* vident
esse Scripturam, ad facultatem cuiusque naturæ, sic ex Dei vo-
luntate dispositam, vt etiam hereticis materiam subministrat,
quâ fecunditate in sui perniciem vti maluit, quam alieno ma-
gisterio ad salutem duci. Non est illa culpa Scripturæ, et si
enim materias subministrasse videtur hereticis, eæ-
dem tamen rectè intellectæ easdem reuincunt natas
ex sui deprauatione hæreses.

Cum igitur in scripturarum disputatione suo in-
genio, ac iudicio solo nitantur, cum moribus suis cõ-
uenientem interpretationem vel à veteribus, & dam-
natissimis hereticis mutuuntur, vel nouo energema-
te de proprio instinctu deformant, necesse est ab om-
nibus antiquis Ecclesiis dissentire, ideoque auctori-
tatem, quâ reuincuntur, odisse.

§. 2. Exemplum nobis sint, qui recens in Hollan-
diâ in arenâ depugnant bellè compositi Caluina-
ni, rigidi & molles, nec vereare, cum audis molles ri-
gidis compositos, ne mox sine certamine sponte suc-
cumbant, mollitudo illa lenta est, & tenax, nec facile
vulneri patet, rigoris violentiam dextrè excipit, &
ruinè pronam ipso impetu frangi sinit. Rigidorum est
horribilis hæc sententia, (in formato controuersie statu)
quem ordinibus obtulerunt. *Quod is qui semet vere cre-
dit, etiam si deliberato animo, in magna, & atrocia peccata
prolabatur, tamen à Iesu Christo ita conseruari, & in posterum
conseruatum iri, vt æterni decreti electionis, & ex eo de re pò-
dita & irresistibilis potentia Dei, vt nunquam totaliter & fi-
naliter possit amittere; ac proinde, tum extra omne discri-
men, & M E T U M esse condemnationis, atque hoc quidem
vnicum esse fundamentum consolationis filiorum Dei.* Hæc
adeo spurca, atque impia, etiam Gnosticis, & Carpo-
crati pudenda, non dicerentur, nisi perperam scriptu-
ræ intelligerentur, nisi funditus non modo sym-
bola, & doctrinæ per Apostolos CHRISTI co-
mites traditæ euerterentur, sed omnium Concilio-
rum decreta rejicerentur. Itaque omnino necesse
est omnia eueri vetera, si hæc noua stabilienda
sunt.

Impia sen-
tentia Cal-
uinianorum.

Cur Conci-
lia recipi-
ant Caluini.

Necesse est igitur veteres Synodos, vt nouitias
hæreses teneant, fugere, ac reprobare, rursum dum
alia parte arctantur, ad spreta auxilia sese referre co-
guntur: Itaque Caluinus libro quarto institut. capite
nono. §. primo. *Antiqua Concilia se venerari ex animo
profiteretur, atque vtinam, hoc: ex animo, diceret ex ani-
mo.* Neque enim ex animo, sed ex necessitate pri-
ma quatuor generalia amplectuntur, Nicænum,
Constantinopolitanum primum, Ephesinum, Chal-
cedonense, propter Seruetum, & Antitrinitanos.
Quintam vero Synodum, & sextam coacti sunt re-
cipere, propter Lutheranos, Vbiquitarios, hostes
strenuos, qui naturarum in CHRISTO confusio-
nem faciunt. At sua forte Concilia audient. Non
audient. Exemplum ex eodem Belgio. Iudicium
Professorum Leidenium contra Remonstrantes ob-
iecerunt Remonstrantibus. Grauis est in Batavia
auctoritas Lugduno Batavæ Academiæ. Sed quid
Remonstrantes? Cur autè plus valeat Gommarum iudicium
contra nos, quam Arminij pro nobis? aut quid attinet tale iu-
dicium hoc loco proferre? quod neque veritatem firmiter de-
monstrare potest, neque vnitatem consensuum cum Ecclesiæ re-
formatis in genere? Nonne hunc murum contra om-
nia suorum conciliabula opponunt; quibus illa non
probabuntur; *Quid attinet eorum iudicia proferre? sunt
enim humana, nec veritatem firmiter ostendere possunt,
nec vnitatem consensuum facere.* Et deinde: An fortasse in
eo sunt fratres, vt ostendant, aliter de quibusdam articulis
in Academia Leideni definitum esse, quam nos nunc profi-
temur?

Sectarij ne
sua quidem
audiant.

Responsio
ad omnia
Concilia.

Responso
ad omnia
Concilia.

temur? Sed quid hoc ad rem? Et paulo post. Neque fas est, ut vel homo, vel cæterus ullus nobis in hac causa praeiudicaret. Itaque si rem speciet nulla penitus Concilia audient. Ad omnia respondebunt. Quid attinet hæc proferre? Sed quid hoc ad rem, si aliter definitum est in Conciliis nostrorum? Nullus homo, nullus cæterus nobis praeiudicare debet. Sufficit nobis conscientias nostras exonerasse, ad defensionem veritatis, & libertatis in Ecclesia. Inconstanter itaque sentiunt, & opiniones suas alternant. Concilia fugiunt vetera, quia illa si agnoscant, damnatos se persentiscunt, eadem usurpant contra novas hæreses, noua Concilia cupiunt ex suis, ut fratres suos aliter sentientes affligant, noua suorum nolunt, quibus ipsorum causis praeiudicetur. Vno verbo, cum ipsis obstitunt, vitiosa Concilia, si faueant, probata. Ex scripturâ iam dudum regulam Lesbiam fecere, in sua sentia eam detorquentes, Concilia eodem impetu trahere peroptant. Hinc igitur facillima opinionum iactatio, hinc illa tam multa male interpretari oportet eos, qui nolunt recte intelligere.

§. 4. Quod vero eorum sententias ad veritatem contra eos probandum adduco, auctorem habeo Apostolum, qui Athenienses Idololatrias ex ipsorum poetis ad fidem instruit, Act. 17. probatque ex illis veritatem quam illi recte dictorum auctores, aut non cognouerunt, aut in iniustitia detinuerunt. Et imitari Apostolum sunt prisci Patres, Iustinus Martyr, Theophilus Antiochenus, Tatianus, Clemens Alexandrinus, Minutius Felix, D. Cyprianus, Arnobius, Lactantius, Origenes, Eusebius, Augustinus. In primis Tertullianus, qui eadem ratione hæreses oppugnandas censet. Hoc loco, inquit, licebit mihi argumenta, etiam ex aliorum hæreticorum parte conquirere. Firmum est genus probationis, quod etiam ab aduersario sumitur, ut veritas, ab ipsis inimicis veritatis probetur.

Verum hæc quoque exemplo Belgico comprobanda sunt. Synodum serio à statibus petierunt Contra-Remonstrantes seu Rigidi, idem videtur Remonstrantium seu Mollium fuisse desiderium, ut in scripto de ratione pacis conciliandæ ordinibus exhibitio tradunt. Verum cum ad rem ventum est, nullam Synodum se velle declarant, omnem ordinibus potestatem concedere. Eâ de re scribit Caspar Barlaeus in Bogermanno ἐπεὶ οὐκ ἔστιν. Præsidit ergo omnem tolerantia spem Bogermannus, nisi legitimo iudicio caueatur, hoc est, nisi tota hæc, quæ hactenus agitata fuit, & adhuc agitur controuersia, à Synodo fuerit definita. Sed quali? exponam, quam Holl. Ord. conuocari, & celebrari permittant, cui de loco, & tempore, nec non de sumptibus, & cenarum impensis prospiciant; ad quam ex suis spectatorem vnum aut alterum delegent, qui rerum, quæ illis aguntur (ne deprodenda Hispano patriâ agi putent) consensint; denique cuius decreta sigillo suo ratissima habeant, & aduersus refractarios quam possunt citissime & ἐμμελέως effecta dent. Reliqua Synodi & Theologorum sint, oportet. Conuenient ad hanc à Clavibus siue Magistratu Ecclesiastico deputati. Viri ad disputandum & μετὰ ἀντιθέτους redarguendum maxime idonei, testimonium habentes, quod sani sint in doctrina, & omni suspicionis labecula vacent, & rerum ad hæc ecclesiasticarum usu

Synodus.

Dictum,
factum.

Contradi-
centes.

Quod boni
& quod
malum est.

Personarum
acceptio.

ἐδὲ τὰς τὰς ἐχέμεν ἐδοκί. Sedebunt Patres. Præbit verba Præses aliquis, & longa oratione, Ecclesia cum tot errorum monstris conflantibus, labores & dolores enarrabit, & Deo gratias agere assulisse nunc illum solem, quo de salutarum malorum remedio liceat solito more cogitare, & hæreticas aduersariorum sententias communibus suffragiis simul ac semel condemnare; hortabitur idem fratres ad moderationis Concilia, ad serium Articulorum examen, ad iudicandum sanctè & sine ὁμοσταλῆ, & qua plura ad formalitates faciunt. Citabuntur more Remonstrantes, accusabuntur & τὸ ἐξ ἑαυτῶν, quod priuata auctoritate, non consultâ Synodo ausi fuerint à receptis Catechesis, & Confessionis Belgicæ formulis recedere, & sanorum verborum summa contradicere; quod si

habent, quo se defendere possint, tacebunt breuiter illud & syllogisticè proponere, ut si vera sunt quæ dicunt, iudicio Synodi probentur, si falsa, spiritibus prophetarum se subiiciant, & decreto illorum, nisi tanquam ethnici, & publicani haberi velint, morem gerant. Disputabitur acriter, an scripturis & veritati, quæ in Ecclesiis, & prout in Ecclesiis docetur, contrariantur articuli. Negabunt hi, affirmabunt illi. Tandemque Remonstrantibus exire iussu, & foris obambulare, deliberabitur, quid facto opus sit, dissentientibus vero opinionibus & Patrum sententiis, mittentur calculi, collectis quæ suffragiis decretum fiet in hunc fere modum. Decretum & iudicauit Synodus, decernit & iudicat etiam nunc, quinquè istos Remonstrantium articulos, tum ratione sui, tum ratione consequentiarum orthodoxos non esse, sed recepta harum Ecclesiarum doctrina contradicere, ideoque in Doctoribus & Pastoribus ferendos minime esse, qui vero Remonstrantium altum de iis silentium præstare velint, neque quicquam se orthodoxa sententiam contradicere sanctè spondere, eorum omnium, vxoris, & liberorum ergo miserum sit: qui autem suprascriptos articulos mordicus tueri volent, eisdem voce & scriptis profiteri, ministerio abdicantur, eorumque hereditatem accipito alter; sed qui Ecclesiam hæc tenus editis in lucem libris oppugnant, eiusque doctrinam blasphemant, nisi velint ἀποδοῦναι, & facti sui culpam coram eadem Synodo humiliter deprecari, fulmine excommunicationis feriuntur. Cum hoc decreto ibitur ad Ordines, eorumque arificatione postulat, non quod ita facere necesse sit, sed quod conducatur, qui si probauerint moderatum illud Synodi decretum, audient patria Patres, Ecclesie nutritii, Constantini, Theodosii, Christianissimi principes, vt qui Bogermannus, sibiRANDI expectatione, & torporum, quibus nunc macerantur, desiderii, satisfecerint: sin abnuent, sibi que eorum omnium iudicium debere dixerint, ac ipsum Synodi decretum multum multiplicis nullitatis conuictum, resciderint, redibunt ad antiquum patres, desperata pax est, tolerandi spes nulla, nec habebuntur Ordines, qui haberi volunt, religionis amantes, osoros hæreses, sed contra earum fautores, promotoresque. Hæc Synodistis, cuius legitimo iudicio controuersias hæc transigi vult Bogermannus, ipsissima est Idea. Plato vocaret ἀποδοῦναι. Barbari Philosopher Synodeitatem. Verum qui hæc Synodi & iudicii Ecclesiasticæ lege constringunt Ordines, nec ante tumultuandi finem facere in animum induxerunt, priusquam de Remonstrantium articulis triumphum reportauerint. Videant cauti, ne dum fragili querunt illud dementem, infringant solidum, & nimum instando rupturam faciant: Fit interdum, vt qui pacis conditiones legitimas detestando, hostem profligatum vult, causa cadat, cum alteri quid concedendo seruari & ipse potuisset. Sed hæc δὲ ἐν τῇ παν νεῖται: Dei in genibus sunt posita.

CAPVT XXXIX.

Amplius ostenditur, Nouatores nec Synodum, nec pacem habere posse.

§. 1. SYNODVM tentarunt tandem aliquando, sed in qua nihil non modo secundum veteres, sed ne quidem secundum eas quas dixerunt ipsi, actitatum est. Hunc autem cæterum Concilium non esse ostendit cap. 56. coronidis.

Certum est ea prouidentia, & ἀνταγνεία Rempub- Omnis Ref-
blicæ Ecclesiasticæ à Deo constitutam, vt in ea publica bene
veritatis agnoscendæ, errorumque deprehenden- constituta
dorum infallibilem normam collocat, iudicemque potest lites
litium ac controuersiarum finendarum dederit. finire.
Neque enim vilo modo Reipublicæ nomine digna est illa ciuitas, in qua ita de iure manum conserunt incola, vt post multas expensas, & longa litigia, de causa sua maneant incerti. In qua nullus est, qui ita sententiam pronunciet, vt altera pars victicem,